

INSÄNDARE

Insändare. ”Planerad landsbygd lika viktig som stadsplanering”

UPPDATERAD 09:29 PUBLICERAD 05:00

Gård på Österlen i Skåne. Foto: Johan Dahlqvist

INSÄNDARE. Det är på tiden att vi förstår och talar om landsbygdens miljöer som präglade av en mängd motstående intressen. Dessa vilka behöver belysas, avvägas och planeras – precis som vi gör i staden, skriver planeringsarkitekten Ida Nilsson.

Detta är en insändare i Dagens Nyheter. Skribenten svarar för åsikter i artikeln.

Läs senare

Owe Ronström, professor i etnologi vid Uppsala universitet, har i ett [reportage i DN](#) beskrivit hur turismen på Kosteröarna i Strömstads kommun kan liknas vid en 'gastkram' – en kram som många landsbygder med stor besöksnäring inte alltid överlever. Med skenande huspriser är det svårt att upprätthålla välfärden för de allt färre bofasta.

En som velat vända en sådan negativ befolkningsutveckling är skärgårdsbon Johan Pensar. I [lantbrukets affärstidning ATL](#) beskriver han de svårigheter han och hans familj stött på när de velat skapa en skärgårdsby i Norrtälje skärgård. Johan Pensar menar att svårigheter uppstår när värderingar om landsbygden som en plats att bevara ställs mot utveckling.

Konflikten uppenbarar sig inte bara på platser präglade av fritidsboende. I våras beskrevs hur det ökade besöksstrycket och andra förväntningar på samhällsservice medför [nya utmaningar i nationalparker](#). När allt fler söker sig till landsbygdens naturmiljöer är det ofta platser som redan är någon annans semesterparadis, livsmiljö, andrum eller arbetsplats.

I dag är landsbygdsplanering inte ett etablerat koncept i Sverige till skillnad från stadsplanering. När staden under de senaste årtiondena kommit att stå som symbol för samhällets samlade framsteg, framtid och modernitet har landsbygden ofta glömts bort.

I en urban miljö anses konfliktlinjerna mellan offentliga och enskilda intressen många och behovet av avvägning mellan privata och allmänna intressen stort. Stadens miljöer omgärdas av en förståelse av behovet av en aktiv planering för att bevaka det allmänna intresset.

Planerarna anses besitta kompetensen för att göra dessa avvägningar. På landsbygden däremot har förståelsen länge varit att det varken finns motstående intressen eller något marknadstryck – och alltså heller ingen roll för planeraren. När landsbygdens utveckling diskuteras har detta snarare gjorts utifrån en retorik om 'bidrag' och 'eldsjälar' för att få samhällsmaskineriet att gå runt.

Men på senare år har samhällsdebatten vikt av i en annan riktning. Allt fler kritiska röster har riktats mot den så kallade urbana tillväxtnormens konsekvenser för klimatet, liksom [tillgången till likvärdiga livsförhållanden i hela landet](#).

Det finns i dag en politisk vilja att se till att satsningar görs i hela Sverige (se till exempel [proposition 2017/18:179](#)). Denna politiska vilja får återverkningar. I senaste numret av branschtidningen Arkitekten (nr 5 2021) kan vi läsa hur arkitektkollektivet Studio Fårm tar utgångspunkt i landsbygden i deras arbete. Likaså tar allt fler kommuner fram specifika landsbygdsplaner och strategier.

Intresset för landsbygden i den samhälleliga och politiska debatten tycks alltså inte längre ta avstamp i förståelsen av landsbygden som en passiv landmassa som ska regleras. Snarare verkar (delar) av landsbygden förstås som platser med stor potential – som ännu inte fullt ut upptäckts (av vissa).

Vad är det då som gör att så många tycks ha fått upp ögonen för landsbygden? När samhället står inför omfattade klimathot, ökad social ojämlikhet och en förhoppningsvis snart bakomliggande pandemi har landsbygden axlat rollen som sinnebild för samhällets framtidshopp.

Eftersom vi i Sverige saknar erfarenhet av att förstå landsbygden som en planeringsfråga behöver vi skapa kunskap om vilka värden och värdekonflikter som förs fram i olika initiativ för landsbygdsutveckling. Likaså behöver vi skapa kunskap om vilka aktörer som är involverade i denna framväxande landsbygdsplanering.

Landsbygdspolicy är sällan framtagen av kommunens planeringskontor, utan dessa är ofta framtagna av eller i nära samverkan med till exempel näringslivsutvecklare, turismsamordnare, statliga myndigheter och intresseorganisationer. Vi måste vidga blicken till att inkludera en mängd andra aktörer, som på olika sätt vill föra fram sina intressen i landsbygden.

Det är på tiden att vi förstår och börjar tala om landsbygdens miljöer som präglade av en mängd motstående intressen. Dessa vilka behöver belysas, avvägas och planeras aktivt – precis som vi gör i staden.

Insändare. 12 juni 2021 kl 05

Insändare

Ida Nilsson

“Planerad landsbygd lika viktig som stadsplanering”

Svar

Så svarar du och kommenterar

TEXT

Ida Nilsson, planeringsarkitekt och doktorand vid institutionen för fysisk planering vid Blekinge Tekniska Högskola